

På väg till ett bättre systematiskt arbetsmiljöarbete

Cecilia Österman

På väg till ett bättre systematiskt arbetsmiljöarbete

Cecilia Österman

Tekn. Dr. arbetsmiljöforskare
och arbetsmiljöutbildare

Grundat i ett gemensamt intresse

förbygga ohälsa och olycksfall i arbetet
samt även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö

AML1 kap.1§

Omfattar 'allt och alla'

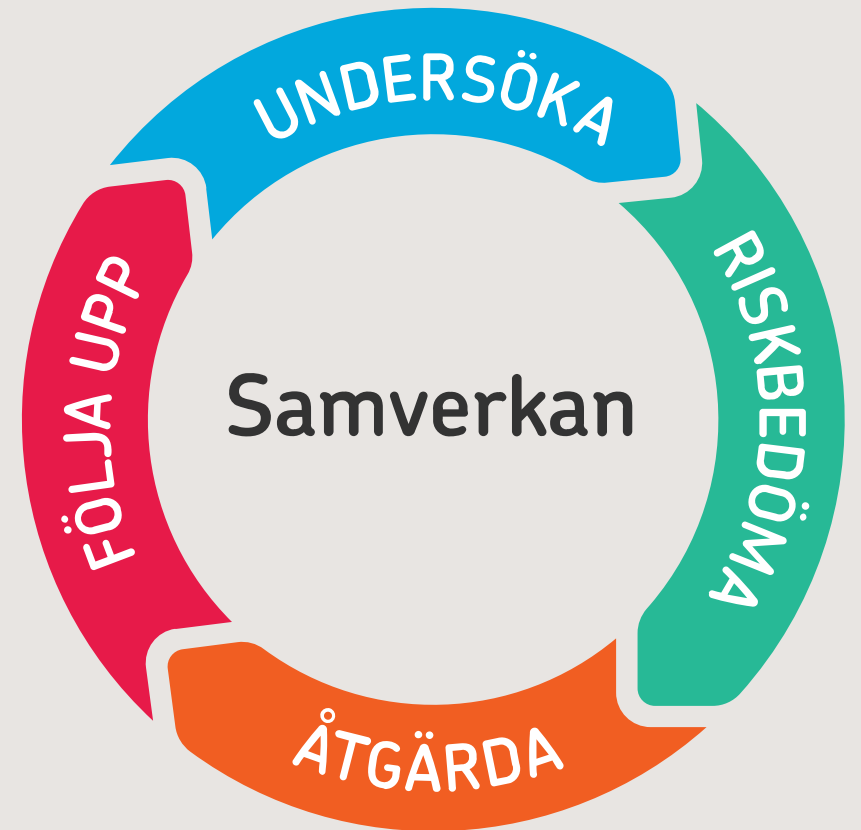
Arbetsmiljön ska vara tillfredsställande

Arbetsförhållandena ska anpassas till
människors olika förutsättningar

AML 2 kap.1§

**Så hur får vi
snurr på hjulet?**

Allt det här ingår i SAM

medverkan

arbetsmiljöpolicy

rutiner

uppgiftsfördelning

arbetsmiljökunskaper

undersökning och riskbedömning

utredning av ohälsa, olycksfall och
tillbud

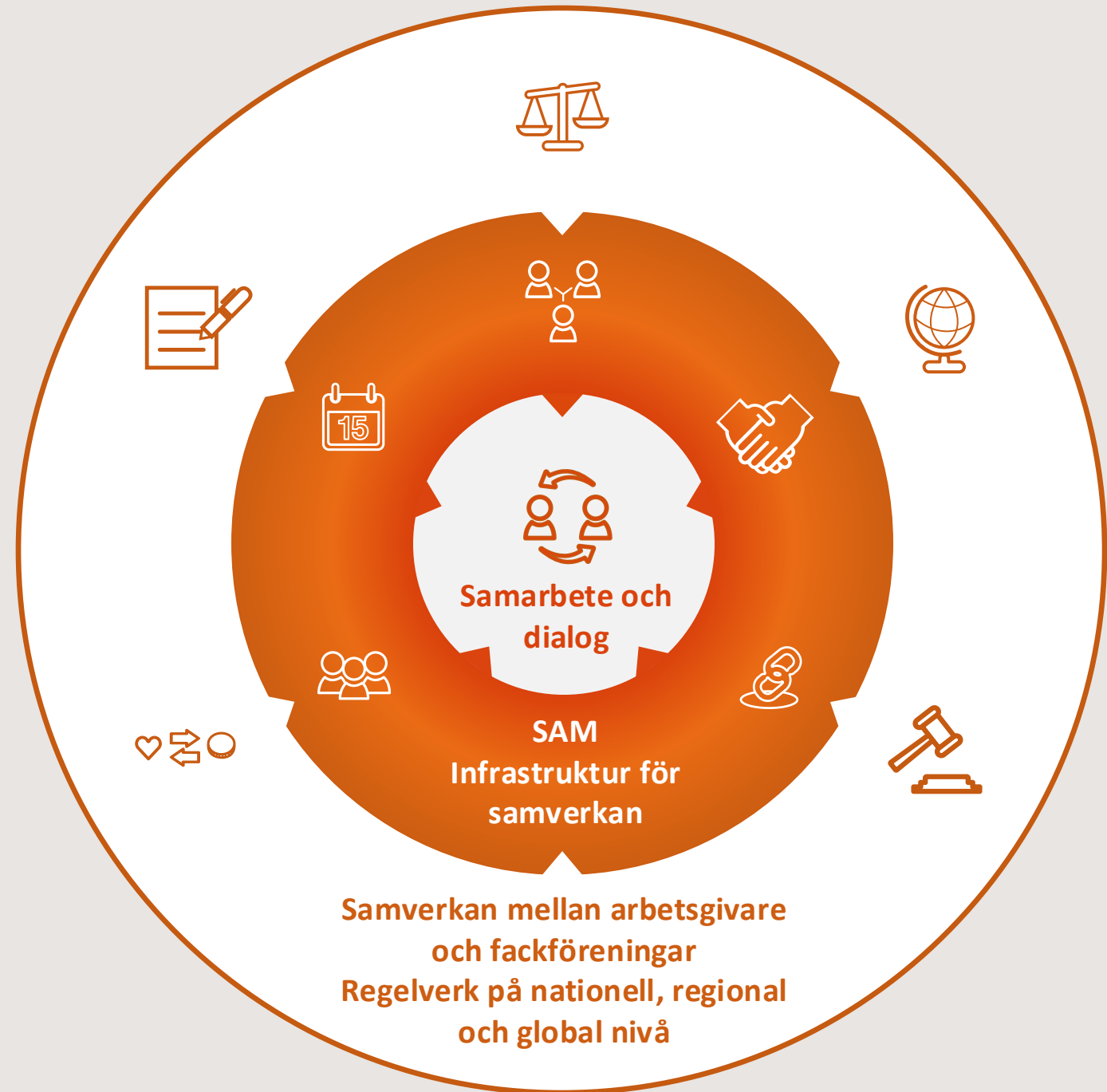
åtgärder och handlingsplaner

årlig uppföljning

företagshälsovård

SAMVERKAN

Utifrån och in, inifrån och ut.

Gemensam kunskapsprocess

Inkluderande beslutsfattande

Ömsesidigt engagemang

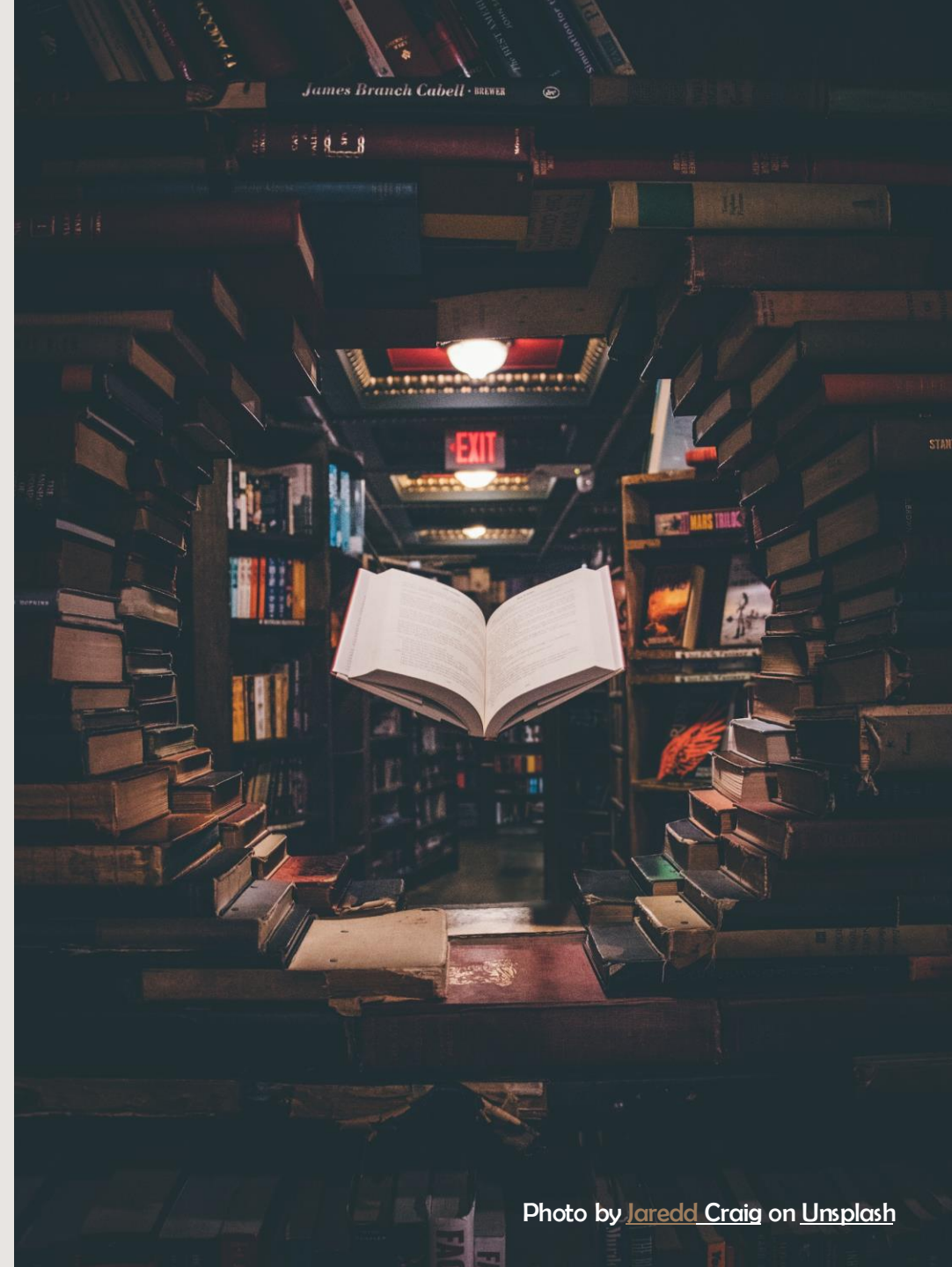
Mål, forum & former

~~Vi – dom – oss~~

Från policy till praktik

**När läste DU din
arbetsmiljöpolicy sist?**

Policy-piska eller morot...?

”

Den verksamhet som vi bedriver i Företaget är kringgärdad av bestämmelser i lagar och andra författningar.

Överträdelse kan föranleda straffrättslig påföljd, i normalfallet böter, ibland förenat med villkorlig dom, även fängelse förekommer i straffskalan för grova brott.

Policy-piska eller morot...?

”

Företagets arbetsmiljö är en viktig strategisk förutsättning för att nå våra verksamhetsmål och vara en attraktiv arbetsgivare.

På Företaget ska arbetsmiljön:

- skapa förutsättningar för goda prestationer, arbetstillfredsställelse och givande samarbeten,
- vara hälsosam, trygg och så långt som möjligt anpassad efter individens fysiska och psykiska förutsättningar.

Policyövningar för 'alle man på däck'

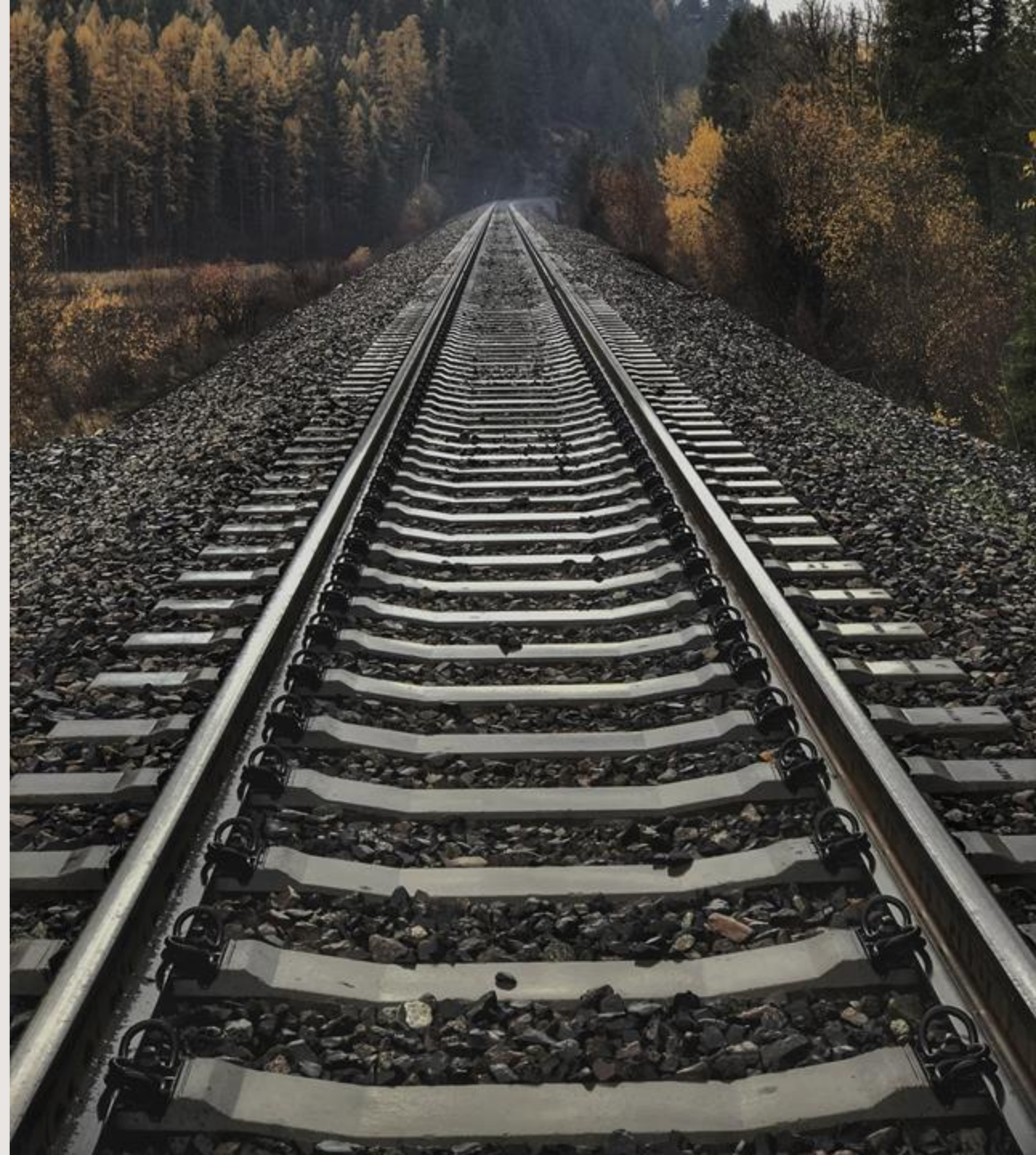

Rutinerna är vår infrastruktur

**Rutiner för
vem som ska göra
vad, hur, när och
tillsammans med vilka**

Fördelning av arbetsmiljö- uppgifter

- Vilka uppgifter behövs i arbetsmiljöarbetet?
- Vilka uppgifter ska fördelas och vem kan bäst utföra uppgiften?
- Är det tydligt vad som ska göras och hur?
- Hur fungerar det utanför fasta arbetsställen, eller vid sjukdom och semester?
- Har den som får uppgifter tillräcklig kompetens, rätt att fatta beslut och nödvändiga resurser?

Chefers och arbetsledares förutsättningar

Tydligt uppdrag | Tid att leda | Gemensam syn på prioriteringar

TIPS!

Prevents verktyg Hälsofrämjande ledarskap

Chefens förutsättningar

Dina organisatoriska och individuella förutsättningar som chef, hur du kan stärka dem och inspirera andra.

Hälsofrämjande som affärsstrategi

Strategiskt arbete med hälsofrämjande ledarskap. Mål, mått och uppföljning.

Tydliga mål och uppgifter

Koppling till företagsmål, del i helheten. Utvecklings- och förändringsarbete

Balans och hälsa

Balans mellan krav, kontroll och stöd. Livsstilsrelaterade frågor.

Återkoppling

Feedback, coaching och motivation. Lärande och utveckling.

Delaktighet och arbetsklimat

Kommunikation, delaktighet och gemensamt ansvar.

TIPS!

Sunt arbetslivs verktyg

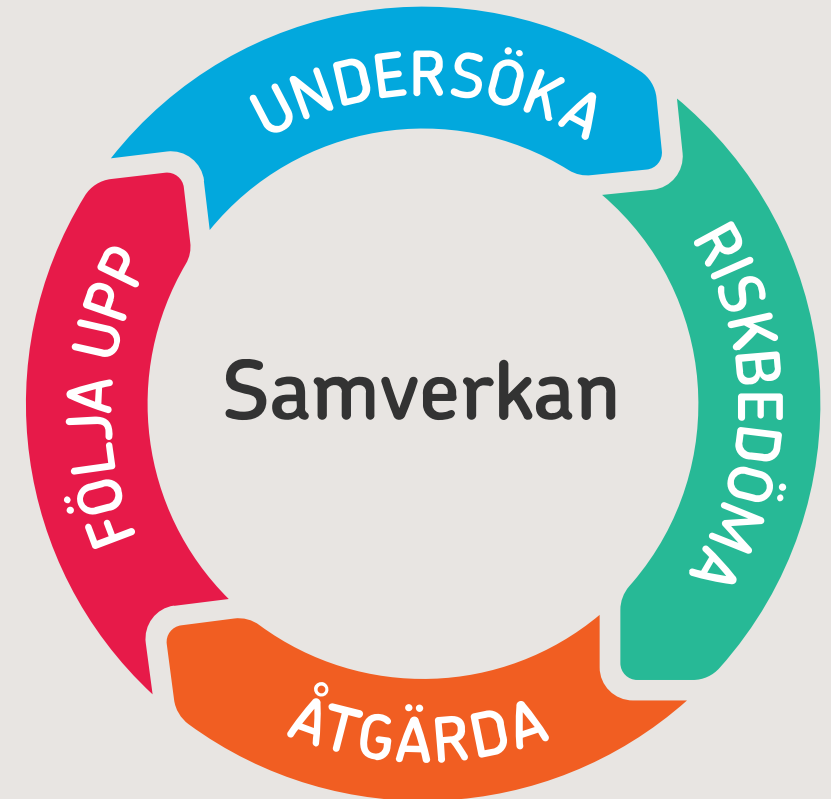
Chefoskopet

Chefoskopet – bättre arbetsmiljö för chefer

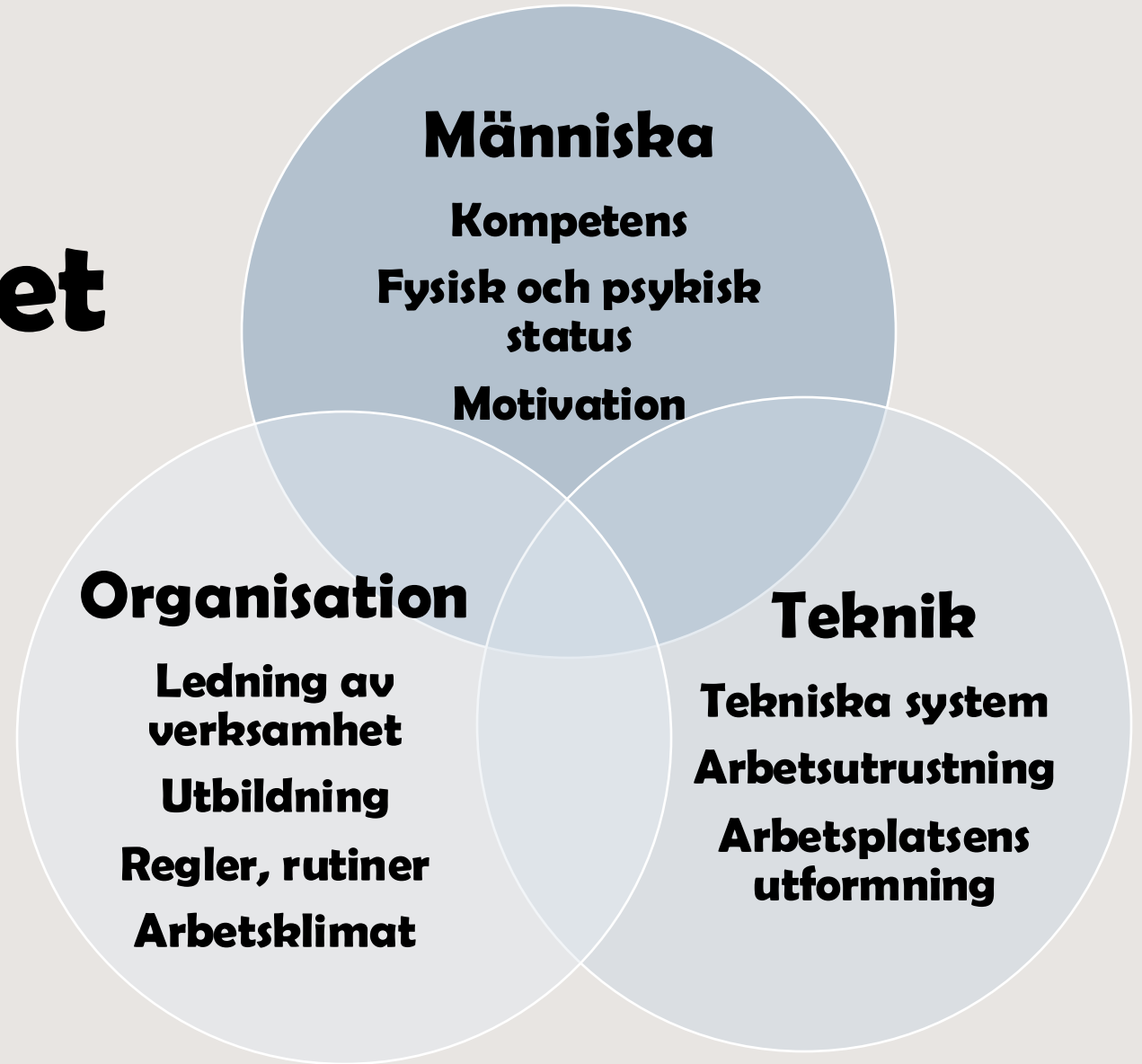
Rusta organisationen så att det blir enklare att göra jobbet som chef! Ta hjälp av ett kostnadsfritt, forskningsbaserat och väl beprövat verktyg.

<https://chefoskopet.suntarbetsliv.se/>

Undersökningar i vardagen vid förändring

MTO-perspektivet

**Olika risker kräver
olika metoder.**

Fyll verktygslådan

- IA-systemet
- SAM-verkstan
- Kom igång med arbetsmiljöarbetet

afa
FÖRSÄKRING

“suntarbetsliv

prevent
ARBETSMILJÖ I SAMVERKAN
SVENSKT NÄRINGSLIV, LO & PTK

Glöm inte OSA

- Arbetsbelastning
- Arbetstider
- Kränkande särbehandling
- Kunskaper och förutsättningar
- Mål

TIPS!

Prevents verktyg
OSA Introduktion
OSA-enkäten
OSA checklista

<https://www.prevent.se/jobba-med-arbetsmiljo/osa/>

Kostnadsfri webbutbildning

Få en introduktion till OSA!

Del 6 av 10

Återhämtning

Gula cirklar representerar medianvärdet för hela arbetsgruppen.

	Aldrig	Sällan	Ibland	Ganska ofta	Mycket ofta	Alltid
1 /5 Jag kan använda raster till att koppla av från arbetet.					1	
2 /5 Jag har möjlighet att arbeta i lugnare takt efter arbetsintensiva perioder.						
3 /5 Jag har tid för reflektion över hur jag har utfört arbetet.			1	2	2	1
4 /5 Jag har ork kvar för att göra andra saker efter arbetsdagens slut.						
5 /5 Jag kan lägga tankar på arbetet åt sidan på min lediga tid.						

TIPS!

Sunt arbetslivs verktyg

OSA-kompassen

OSA-kollen

Friskfaktorlabbet

<https://www.suntarbetsliv.se/verktyg/>

OSA-kompassen

Vägar till föreskrifterna om
organisatorisk och social arbetsmiljö

Mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön

Mätbara eller avgörbara?

Generella eller specifika?

OSA-mål steg för steg

- 1. Inventera nuläget**
- 2. Formulera tydliga (och realistiska) mål**
- 3. Ta fram en plan för att nå målen**

OSA-mål steg för steg

- 1. Inventera nuläget**
- 2. Formulera tydliga (och realistiska) mål**
- 3. Ta fram en plan för att nå målen**
- 4. Fira framstegen!**

Exempel på OSA-mål

Generella mål

- **Alla nyanställda får en fadder som stöd under introduktionsprogrammet och in i den sociala gemenskapen.**
- **Alla chefer och arbetsledare har kunskaper om hur ohälsosam arbetsbelastning förebyggs och hanteras.**

Mål om arbetsbelastning

- Alla medarbetare upplever att arbetsbelastningen är rimlig.
- Alla upplever att de hinner ta raster och pauser under arbetsdagen.
- Alla upplever att roller och ansvar är tydliga.

Mål för arbetstidens förläggning

- Alla känner till i vilken utsträckning de förväntas vara nåbara utanför ordinarie arbetstid.
- Våra arbetscheman ger utrymme till återhämtning.
- Minst xx % är nöjda med sitt arbetsschema.

Mål för kränkande särbehandling

- **Alla medarbetare har samsyn kring vad som är kränkande särbehandling och att det inte är accepterat.**
- **Alla medarbetare vet var de kan vända sig och vilken hjälp de kan få om de känner sig utsatta.**
- **Minst xx % tycker att bemötande och uppförande är tillfredsställande på arbetsplatsen.**

SAMmanfattning

medverkan

arbetsmiljöpolicy

rutiner

uppgiftsfördelning

arbetsmiljökunskaper

undersökning och riskbedömning

utredning av ohälsa, olycksfall och
tillbud

åtgärder och handlingsplaner

årlig uppföljning

företagshälsovård

Vad tar du med dig hem?

På väg till ett bättre systematiskt arbetsmiljöarbete

Cecilia Österman

Tekn. Dr. arbetsmiljöforskare
och arbetsmiljöutbildare